

A tolnai erdőben járt az Erdőművelési Szakosztály

Génmegőrzési tevékenység a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.-nél

Az Erdőművelési Szakosztály számára június 30-án a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. szervezett szakmai napot, ahol az érdeklődők megismerhették a hazánkban is őshonos olasz molyhos tölgy (*Quercus virgiliana*) és a szürke tölgy (*Quercus pedunculiflora*) génmegőrzési munkálatait.

Első terepi állomás a Hőgyézi Erdészeti területén a Hőgyész 33A erdőrészletben volt. Bevezetőként *Gál László* erdőművelési és közjóléti ágazatvezető ismertette, hogy milyen okok miatt kezdett el az erdőgazdaság génmegőrzéssel és magtermesztő ültetvényekkel foglalkozni.

Erdeik jellemzően karbonátmaradványos barna erdőtalajokon, földes kopárokon és a tengelici homokon találhatóak, az erdőklíma határtérségében. A fafajcserés erdőszerkezet-átalakításoknál előnyben részesítették a tölgyeket. Mivel az erdőfelújítások nagyrészt kerítés védelmében valósíthatók meg, és a makkvetés olcsóbb is, próbálták a termőhelyhez és a klímaváltozáshoz jobban alkalmazkodó, a Zrt. által kezelt területen fellelhető, tölgyfajok, hibridek makkját begyűjteni. Ám ezek egyedszámuk, termésük hektikussága és a vadhatás miatt nem biztosítanak elegendő makkot az évenként szükséges erdőcsírtésekhez.

A makkgyűjtésre kiválasztott fák a korábbi gazdálkodáshoz köthető többszöri sarjaztatások következtében maradtak meg, genetikailag idősebbek a saját koruknál.

Dr. Bordács Sándor kollégánk hozzáfűzte, hogy már 1999 óta voltak megbeszélések a tölgy magtermő állományok és magtermesztő ültetvények létesítéséről, de ehhez – az egyébként igen költséges munkához – az EU-s pályázatok nyitották meg az utat. Most két jogcímen is lehet génmegőrzésre pályázni, plusz még az erdőszerkezet-átalakításra írt pályázat is elérhető – megfelelő hektáronkénti tőszám esetén.

A Kárpát-medence tölgyeinek a genetikai változatossága európai szinten kiemelkedően magas, ebből a széles termőhelyi igényt kielégítő spektrum-

ból a klímaváltozás ellenére is van lehetőség az erdeink fenntartására.

Horváth Csaba műszaki vezető és *Király Kornél* kerületvezető erdőszékesen bemutatták a magtermesztő ültetvény létesítését. Ebben az ültetvényben közel száz ismert olasz tölgy törzsfa magjából nevelt csemetével történt az erdőcsírtés. A talajmarással kivitelezett teljes talaj-előkészítés után a törzsfánként minimum negyven darab csemete szabályos hálózatba, egyedenként és parcellánként karókkal jelölve lett elültetve.

A pótláshoz a megnevelt csemetékből iskolázott tartalék is van. A hely-

metét, a pótlási anyagot biztosítottak látják.

Házigazdáink *Szi-Benedek Sándor* erdőszékesvezető és *Benke János* erdőgazdónok részletesen elmondták a törzsfák beazonosításának és törzslapjának kitöltési menetét.

Frissítő és harapnivaló elfogyasztását követően a szürke tölgy génmegőrzés kezdeti lépéseiről kaptunk tájékoztatást a Tengelici homokvidéken, Bikács község határában, *Papp Dávid* erdőgazdónok körzetében.

Dr. Bordács Sándor bemutatta az ún. Kanász-gödör térségében fellelt szürke tölgy egyedek jellegzetes jegye-

szín kiválasztásánál figyeltek az izolálásra is, kétszáz méteren belül nincs tölgy faegyed. Egyben bemutatták az ültetvényhez szükséges csemeték előállításához alkalmazott konténeres technológiát is.

Következő állomásunk a Pincehelyi Erdészeti Kísérleti Kertnél a Kisszékely 5H erdőrészletben egy – cseres állomány véghasználatát követően – mesterségesen létesített olasz tölgy géngyűjtemény volt, ahol majd az újonnan létesített olasz molyhos tölgy állomány zárt, erdei körülmények közötti vizsgálatára lesz lehetőség (törzseyenesség, növekedés, fatömeg stb.).

Az erdőrészlet igen gyenge termőhelyi adottsága miatt jelentős pótlásra lesz majd szükség, de mivel a tavaly begyűjtött nyolc mázsa makkból az ország három különböző tájegységében lévő csemetekertjeikben nevelik a cse-

it. Itt már most is erdőssztyepp klíma van, a talajvíz jelentősen lesüllyedt. A kijelölt erdőrészletben génrezervátum kialakítása történik, egyedeit felméri, beazonosítja és a kocsányos tölgy és a szürke tölgy közötti természetes hibridizáció mértékét megállapítják.

Támogatásból építendő kerítéssel megpróbálják védeni majd a szürke tölgy hibridek, a törzsfák makktermését, melyből ismét csemetéket nevelnek, amelyek majd leendő géngyűjteményekbe és plantázatokba, magtermesztő ültetvényekbe kerülnek a későbbi években.

Köszönet a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.-nek mint vendéglátónak és a helyi kollégáknak a tartalmas programért!

Urbán Pál

elnök

OEE Erdőművelési Szakosztály